

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 222/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených spoločnosťou ADVOKÁT JUDr. PETER TIMKO spol. s r. o., Štefániková trieda 6, Nitra, za ktorú koná advokát JUDr. Peter Timko, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Co 398/2016 z 13. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 398/2016 z 13. decembra 2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú v procesnom postavení žalovaných v spore o žalobe o peňažné plnenie (17 259,38 € s príslušenstvom) podanej 28. novembra 2006. Na odvolanie žalobcov i žalovaných Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 6 Co 398/2016 z 13. decembra 2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 5 C 246/2006-684 z 11. augusta 2016) v napadnutej vyhovujúcej i zamietajúcej časti a zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania sporových strán a v zrušenom rozsahu vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovatelia namietajú ústavnú neutržateľnosť záverov potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu. V kontexte toho v sťažnosti uvádzajú:

«7. Odvolací súd spolu s prvoinštančným súdom (ďalej spoločne len „súdy“) podľa nášho názoru nepresvedčivým spôsobom odôvodnili názor, že nárok žalobcov na vrátenie preddavku nebol v čase podania žaloby premlčaný.

8. Súdy jednomyselne vychádzali z úvahy, že sťažovatelia dlhé roky túžili predat' nehnuteľnosti žalobcom, pritom však súdy celkom ignorovali, že od roku 1997 mali žalobcovia postavenie len nájomcov.

9. Žiadny zo súdov presvedčivo neobjasnil (neakceptovateľnú) úvahu, že ak vlastník prenechá nehnuteľnosti do nájomného užívania, tak súčasne aj chce predat' nehnuteľnosť nájomcovi. Nebola preukázaná žiadna platná zmluva o budúcej kúpnej zmluve ani žiadna platná zmluva o kúpe prenajatej veci.

10. Úvahy súdov namietame ako odtrhnuté od dôkaznej situácie. Odôvodnenie rozsudkov tvorí z prevažnej časti len rekapitulácia obsahu súdneho spisu, citácia právnych noriem a všeobecné právne poučky. Dôkladnému a presvedčivému hodnoteniu dôkazov je v rozsudkoch venované len minimum priestoru, čo nie je v súlade s právom strany sporu dostať presvedčivé a pochybnosti nevzbudzujúce odpovede na všetky právne významné

otázky a tiež na spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov. Myšlienkovú činnosť súdov hodnotíme ako neprímerane zjednodušenú, založenú prevažne na šablónach, ktoré nekorešpondujú s dôkaznou situáciou.

11. V selektívnom prístupe k dôkazom zašli sudy dokonca tak ďaleko, že ani jeden z nich nepovažoval za potrebné vyhodnotiť svedeckú výpoveď, ktorú podal [REDACTED]. Obsah výpovede svedka je pritom osobitne dôležitý z pohľadu skúmania základnej právnej otázky, kedy nastala medzi sporovými stranami taká vzťahová situácia, z ktorej aj neutrannému pozorovateľovi musí byť zrejmé, že zišlo z uvažovanej kúpy nehnuteľností.

12. Nezákonnosť postupu súdov vidíme tiež v spôsobe, akým sudy pristúpili k hodnoteniu procesného nároku, ktorým sťažovatelia žiadali od žalobcov zaplatiť sumu 11.020,38 € (332.000,- Sk) s príslušenstvom titulom odplaty za bezdôvodné obohatenie. Sudy podľa nášho názoru vyhodnotili hmotnoprávny prejav a procesný prejav sťažovateľov formalisticky a rigorózne.

13. Namietame nezákonnosť v tom, že sudy povýšili akademické poučky nad záujem na elementárnej spravodlivosti. Presvedčivosť argumentácie súdov v tomto smere vnímame na nízkej úrovni, ktorá dosahuje intenzitu svojvôle.

14. Z odôvodnenia rozsudkov podľa nášho názoru nemožno zrozumiteľne pochopiť, prečo sudy odmietli započítať protinárok sťažovateľov, keď všetky podmienky na započítanie boli riadne splnené. Na to upozorňujeme (najmä) v bodoch 20. a 21. vyjadrenie zo dňa 8. 12. 2017. Sudy neposkytli presvedčivú odpoveď na túto námietku sťažovateľov.»

4. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

«I. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 13. 12. 2017 č. k. 6Co/398/2016-745 bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 13. 12. 2017 č. k. 6Co/398/2016-745 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Nitre je povinný zaplatiť sťažovateľom náhradu trov konania v sume 325,42 € do rúk právneho zástupcu sťažovateľov.»

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z princípu subsidiarity vo vzťahu ústavného súdu ku všeobecným súdom v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde tiež vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá

právomoc. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj *právomoc* ústavného súdu na konanie o nich. Konštatovanie o existencii právomoci ústavného súdu zásadne predpokladá to, že sťažovateľ vyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je podľa osobitných predpisov oprávnený.

8. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné sudy, ktoré sú v občianskoprávnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity *právomoci* ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do *právomoci* všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

9. Podstatou sťažnosti sú námietky sťažovateľov tkvejúce v tvrdeniach, že krajský súdy porušil základné práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, jeho úvahy v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím okresného súdu sú „odtrhnuté“ od dôkaznej situácie, založené len na rekapitulácii obsahu súdneho spisu, selektívnom prístupe k dôkazom, právne nepresvedčivej a „nezákonnej“ argumentácie o neúčinnosti kompenzačnej námietky sťažovateľov uplatnenej v súdnom spore, v dôsledku

čoho sťažovateľa považujú napadnuté rozhodnutie krajského súdu za arbitrárne i nepreskúmateľné.

10. V rozsahu nosných dôvodov podanej sťažnosti (pozri bod 3 a 9) ústavný súd konštatuje, že tieto v zásade zodpovedajú dôvodom dovolania (ako mimoriadneho opravného prostriedku) podľa § 420 písm. f) CSP („dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“).

11. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

12. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

13. Ústavný súd konštatuje, že podľa svojej doterajšej judikatúry sa dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v zmysle ustanovení § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku a od 1. júla 2016, keď nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, v zmysle ustanovenia § 419 a nasl. považuje za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd v občianskoprávnom konaní (napr. I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00, I. ÚS 209/05), preto ho nemožno nahradiť rozhodnutím ústavného súdu o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

14. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno preto nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; túto možnosť však sťažovatelia v tomto prípade mali.

15. Keďže sťažovatelia ani len netvrdili (tým menej preukazovali), že dovolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach ich prípadu ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti (smerujúcej proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu odvolaciemu) ústavnému súdu v tomto procesnom štádiu (pred rozhodnutím dovolacieho súdu o dovolaní) ako predčasné (m. m. IV. ÚS 228/2010, IV. ÚS 311/2010).

17. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci, pričom sa argumentáciou sťažovateľov a ani ich návrhmi na zrušenie napadnutého rozhodnutia a priznanie náhrady trov konania nezaoberal, pretože tie sú viazané na vyslovenie porušenia práv a slobôd (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2018